

MEÄN VÄYLITTEN JA IHMISTEN PUOLESTA

Maa- ja metsätalousministeri Jari Koskinen

jari.koskinen@mmm.fi

Olemme tyytyväisiä siitä, että EU:n kalastusneuvosto liikkui päätöksellään 21.10.2011 Itämeren pääaltaan ja Pohjanlahden lohikiintiön osalta kohtalaisen askeleen oikeaan suuntaan. Kalastuskiintiön vanha 15% maksimaalinen vaihteluväli murrettiin, jota jo sinänsä voidaan pitää läpimurtona. Toki odotimme pidemmälle menevää ratkaisua.

Kalastusneuvoston lohikiintiöpäätöksen suurin ansio on siinä, että se toi esille Euroopan yhteisessä kalastuspolitiikassa piilleen merkittävän rakenteellisen ongelman. Suhteellista vakautta noudattaen kiintiöitä leikattiin kaikilta tasaisesti, mutta lohisaalista leikattiin lähinnä vain Ruotsilta, alueen tärkeimmältä alkuperävaltiolta.

Vuonna 1991 voimaan saatetulla lohikiintiöjaolla jaettiin Itämeren viljelylohi 80-luvun saalishistorian perusteella. Koska kiintiöperustetta ei korjattu 1996 voimaan tulleen YK:n merioikeusyleissopimuksen V osan 66 artiklan mukaiseksi, lohikiintiöiden suhteellisella vakaudella on toteutettu lähinnä toisten lohien varastamisen stabilisointi. Tanskalla on edelleenkin saman kokoluokan lohikiintiö, kuin on Suomella ja Ruotsilla, vaikka Tanskalla ei ole yhtään Itämereen laskevaa lohijokea. Tänäkin vuonna 2011 Tanska on kalastanut yli 5 000 Tornionjoen lohta, koska Itämeren valtiot eivät ole noudataneet kansainvälisesti laajinta sopimusta ja lakia.

Mmv puuttui suhteelliseen vakauden periaatteeseen ja vaati pari viikkoa sitten Yhteisen kalastuspolitiikan korjaamista juuri tältä osin. ”Valiokunta korostaa, että yhteisen kalastuspolitiikan uudistamisen yhteydessä Itämeren vaelluskalakantojen säätelyjärjestelmä on uudistettava ja niiden säätely erotettava muista kaloista”. Mmv korostaa myös sitä, että Itämeren suhteellisen stabiliteetin muuttamisesta lohien osalta tulee laatia pikaisesti kokonaisvaltainen arvio.

MMM:n on tartuttava Eduskunnan erityisvaliokunnan perusteelliseen pohdintaan, ja lähdettävä ajamaan Eduskunnan tahtomia parannuksia Itämeren lohipolitiikkaan.

Lohenkalastusta ohjaava voima Suomessa on ammattikalastus. Ammattikalastuksen kytkennät Maa- ja metsätalousministeriön virkamiehistöön ovat vahvat. Näin ollen lohien hallintaan liittyvät syvimmat kysymykset jäävät aina avaamatta. Merioikeusyleissopimuksen V osan 66 artiklan määräykset on tähän asti tehty tyhjäksi sillä verukkeella, että ammattikalastuksen toimintaedellytykset täytyy turvata. Luonnonvarojen tuhoamista ei voi perustella sosioekonomisilla syillä. Merikalastukselle on säädetty biologisesti kestävä ja laiton etuotto-oikeus jokien lohiin.

Ammattikalastuksen lohisaaliin arvo on vain 1 milj.€ ja lohien osuus ammattikalastuksen saaliista vain 0,2% ja saaliinarvosta n. 3,5%. Näin ollen ammattikalastuksen toimintaedellytyksiä ei voi laskea luonnonlohien tappamisen varaan. Kotimaisen kalan saatavuus ruokapöytiin ei muutu sen mukaan, onko Suomen merilohikiintiö 0 vai 50 000 kalaa. Sosioekonomisesti merkittävin perustelu löytyisi jokikalastuksesta. Samat lohet voisi pyytää patopyyntinä joesta huomattavasti kustannustehokkaammin. Miksi MMM ei vahingossakaan koskaan puolusta biologisesti kestävä ja taloudellisesti paljon tehokkaampaa lohienkalastusta? MMM vastaa kalastusmatkailustakin. Mitä kehittämistoimenpiteitä sen edistämiseksi on tehty lohijoilla?

Vähälukuiset luonnonlohet saavat aivan eri mittaluokassa olevan arvon, kun niitä myydään kestävästi, elävinä, elämyksinä. Tätä keskustelua MMM ei ole toistaiseksi suostunut käymään. Lohiasetustyöryhmissä ei ole ollut koskaan edustajaa Tornionjokivarresta eikä Simojokivarrelta. Ministeriön mielestä lohta ei pidä kalastaa joesta, koska lohi muuttuu heti kutukalaksi kun se nousee jokeen. Jokikalastajat ovat kuulleet virkamiesten taholta vain ilkeitä huomautuksia kutulohien pyytämisestä.

Nyt on aika kääntää lehteä uuden ministerin johdolla. Ensimmäinen tehtävä on vaikuttaa Unionin uudistuksiin. Muiden merien tavoin Itämerellä tulee lohi jättää rauhaan kun se on syönnöksellä. Lohien kalastus merellä tulisi rajoittaa kunkin joen suualueelle, omalle aluemerelle.

Toiseksi on toteutettava tarvittavat kansalliset suojelutoimenpiteet. Tämä työ on aloitettava Eduskunnan edellyttämällä toimenpiteillä Kemin terminaalin suhteen. Tämän jälkeen on hyvä käydä neuvotteluita Ruotsin kanssa ja mitoittaa rannikkokalastus sellaiseksi, että lohia pääsee riittävästi jokiin sekä kalastusta, että lisääntymistä varten. Simo- ja Torniojokien ainoa substanssi on LOHI. Se määrittää elämänrytmiämme jokilaaksoissa.

Päätökset on oltava puolueettomia ja perustettava parhaaseen saatavilla olevaan tutkimustietoon. On syytä muistaa, että tänä vuonna 2011 Tornionjoen runsas vaelluspoikasmäärä perustuu vuosien 2006 (33%) ja 2007 (60%) lohien kutuun. Kutulohia riitti, koska 2006 ja 2007 merisaalis puolittui 2004 ja 2005 keskiarvosta. Ensi vuoden vaelluspoikasmäärä perustuu suurimmalta osaltaan ajoverkkokalastuksen päättymisen seurauksesta 'hyvän' lohivuoden 2008 kutuun, joten viime vuosien romahdus kutukaloissa tulee näkyville vaelluspoikastuotannossa vasta lähivuosina, ei vielä ensi kesänä 2012.

Olemme keskustelleet Euroopan komission kanssa YK:n merioikeusyleissopimuksen V osan 66 artiklan merkityksestä. Yli 15 vuotta asia on Itämeren osalta vaiettu. Nyt monivuotisessa lohenhoitosuunnitelmassa komissio edellyttää jäsenvaltioita erityisesti ottamaan huomioon sen mitä vaelluskaloista on määrätty 66 artiklassa. Se on laki ja sitä tulee noudattaa kuten muitakin lakeja.

Edellä olevan perusteella haluamme tietää, saattaako Maa- ja metsätalousministeriö viimeinkin käytäntöön YK:n merioikeusyleissopimuksen V osan 66 artiklan, kuten siitä on lailla 524/1996 määrätty ja huolehtiiko MMM myös siitä, että Itämeren vaelluskalakantojen säätelyjärjestelmä erotetaan muista Itämeren kaloista ja lohikiintiöt säädetään kuten 66 artiklassa siitä on määrätty?

Helsinki 9. marraskuuta 2011

Kalervo Aska pj

jokiseura@tornionjoki.fi

www.jokiseura.fi